

PIRAMIDE COLLEGE

(V)SO De Piramide, voor leerlingen met een
lichamelijke beperking of langdurige ziekte

Schoolondersteuningsprofiel Piramide College 2024-2025

Vastgesteld MT+ 3 september 2024

Instemming MR 2-10-2024

Inhoud	Blz.
1. Inleiding	3
2. Piramide College	4
2.1 Algemene gegevens	4
2.2 Missie, visie, pedagogische uitgangspunten	4
2.3 Onderwijsaanbod	4
2.3.1 Uitstroomprofiel Arbeid	5
2.3.2 Uitstroomprofiel vervolgonderwijs	5
2.4 Handelingsgericht werken	6
3. Aanmelding en plaatsing	7
4. Ondersteuningsmogelijkheden van onze school	7
4.1 Ondersteuningsbehoeften van de leerling gekoppeld aan TLV categorie	8
4.2 Grenzen aan de ondersteuning	10
5. Ondersteuning van leerlingen met (niet aangeboren) Hersenletsel	11
Bijlage 1 - Piramide College in getallen	13
Bijlage 2 - Protocollen en documenten	14
Bijlage 3 - Doelgroepenmodel	15

1. Inleiding

Alle kinderen verdienen een passende plek in het onderwijs. Zij hebben recht op onderwijs dat rekening houdt met hun behoeften. Kinderen gaan, als het kan, naar het regulier onderwijs. Soms is er speciaal onderwijs nodig voor leerlingen die daar het best op hun plek zijn. Om ervoor te zorgen dat alle kinderen een passende plek krijgen, hebben scholen regionale samenwerkingsverbanden gevormd. De samenwerkingsverbanden dragen zorg voor een dekkend aanbod binnen de regio. Een schoolondersteuningsprofiel (SOP) geeft input voor het samenwerkingsverband, om vast te stellen of alle scholen samen een dekkend netwerk vormen van passend onderwijs voor alle leerlingen in de regio.

Dit schoolondersteuningsprofiel (SOP) heeft betrekking op de VSO-afdeling van De Piramide: het Piramide College. Het Piramide College is een voortgezet speciaal onderwijs school, die onderwijs biedt aan leerlingen met een langdurige ziekte en/of een lichamelijke beperking. Naast de afdeling voor voortgezet onderwijs heeft De Piramide ook een afdeling voor basisonderwijs (SO De Piramide). Zowel het SO als het VSO hebben een regionale functie. (V)SO De Piramide is een openbare school en is één van de 51 scholen van stichting de Haagse Scholen.

Dit document beschrijft de visie op ondersteuning van het Piramide College en de ondersteuningsmogelijkheden die het college biedt.

2. Het Piramide College

2.1 Algemene gegevens

Contactgegevens	Brinnummer: 20JM Adres: Steenwijklaan 30 Postcode: 2541 RL Den Haag Telefoon: 070-2181307 e-mail: info@hmsdepiramide.nl Website: www.sovsodepiramide.nl Directeur: Dick Rensen Locatiedirecteur: Karin Nijhuis
-----------------	---

2.2 Missie, visie, pedagogische uitgangspunten

Het Piramide College biedt voortgezet speciaal onderwijs aan leerlingen van 12 tot uiterlijk 20 jaar. Er wordt op verschillende niveaus onderwijs aangeboden: van de arbeidsmarktgerichte leerweg t/m havo. Onze leerlingen kunnen als gevolg van hun lichamelijke beperking, langdurige ziekte, of een combinatie van meerdere diagnoses, (nog) geen regulier onderwijs volgen. Ons onderwijsaanbod is vergelijkbaar met het aanbod in het regulier onderwijs. Door de specifieke expertise van ons team, de differentiatiemogelijkheden in het onderwijs, de aanpassingen in ons gebouw en de intensieve samenwerking met Basalt Revalidatie krijgen de leerlingen onderwijs, onderwijsondersteuning en de (medische) zorg die ze nodig hebben om te leren en zich optimaal te ontwikkelen. De leerlingen stromen uit naar een vervolgopleiding of (beschutte) arbeidsplek.

Missie:

Wij willen onze kwetsbare leerlingen in staat stellen reguliere onderwijsdoelen te behalen, hun persoonlijkheid, zelfstandigheid en talenten voluit te ontwikkelen. We bereiden hen daarmee op alle levensgebieden voor op volwaardige deelname aan de samenleving. We doen dat met liefde, aandacht en geduld én veel ambitie voor ons onderwijs en onze leerlingen. Een uitgebreide versie van onze visie en missie vindt u in ons schoolplan 2023-2027 'Onderwijs, speciaal voor de toekomst': www.sovsodepiramide.nl/documenten.

Visie en pedagogische uitgangspunten zijn (zie ook het schoolplan 2023-2027):

- Maatwerk is nodig, de groep is belangrijk.
- Samen kennen we ieder kind.
- Leerlingen zijn eigenaar van hun eigen leerproces.
- We werken samen met ouders en externe partners.
- Onderwijs en leermiddelen sluiten aan op ontwikkelingen in techniek en samenleving.
- Ons onderwijs is opbrengstgericht.
- We stimuleren creativiteit.
- Veiligheid, goede zorg en onderling respect zijn nodig voor optimale ontwikkeling.
- Permanente professionalisering is noodzakelijk

Bij het laatste inspectiebezoek heeft de inspectie aan het Piramide College het basisarrangement afgegeven.

2.3 Onderwijsaanbod

ONDERWIJS - UITGAAN VAN STERKE KANTEN

Ieder kind moet zich welkom voelen en op het eigen niveau aan de slag kunnen met de leerstof. We realiseren iedere dag opnieuw een cultuur gericht op groei, samenwerking en transparantie.

Om de brede ontwikkeling van onze leerlingen te stimuleren geven we veel individuele aandacht, werken we samen met de leerlingen en gaan we consequent uit van hun

mogelijkheden en sterke kanten. Waar mogelijk leren we de leerling het zelf te doen, zelf aan te geven wanneer hulp of verzorging nodig is en ook oog te hebben voor hulpvragen van medeleerlingen. We stemmen onderwijs (en daarbij ondersteuning en zorg) zo af dat we iedere leerling een veilige route bieden naar voortgezet onderwijs, vervolgonderwijs of werk. Dat is 'onze' expertise. We zorgen voor doorlopende lijnen van SO naar VSO en werken nauw samen met ouders.

Op het Piramide College zijn de groepen heterogeen samengesteld. Dit betekent dat binnen een lesgroep of klas leerlingen kunnen zitten die op verschillende niveaus les krijgen, of leerlingen van hetzelfde niveau, maar uit verschillende leerjaren of leerroutes. De leerlingen volgen de lessen aan de hand van een vast rooster. De lessen vinden soms klassikaal plaats, maar de leerlingen worden daarnaast ook individueel of in kleine groepjes aangestuurd. Er wordt gebruik gemaakt van reguliere (digitale) lesmethodes.

Het curriculum is vastgesteld in een PTO (programma van toetsing onderbouw) voor de onderbouw en een PTA (programma van toetsing en afsluiting) voor de bovenbouw. Het curriculum wordt vormgegeven in modules. Deze modules zijn opgenomen in de elektronische leeromgeving Peppels. Iedere leerling heeft hiervan een inlogcode en kan daardoor zowel thuis als op school zien aan welke leerstof er gewerkt wordt en verder werken aan de opdrachten.

De ontwikkeling van de leerling wordt vastgelegd in het ontwikkelingsperspectiefplan (OPP). Het OPP wordt in overleg met ouders, leerlingen en deskundigen opgesteld. In het OPP staat de verwachte uitstroomrichting (vervolgonderwijs of arbeid) en de verwachte uitstroombestemming (bijvoorbeeld mbo-2 of hbo). Bij het bepalen van de uitstroomrichting- en bestemming wordt het doelgroepenmodel gebruikt (zie bijlage 3). We evalueren het ontwikkelingsperspectief halverwege en aan het einde van het schooljaar en stellen de doelen waar nodig bij.

Daarnaast krijgen de leerlingen twee keer per jaar een rapport.

De leerlingen zijn geplaatst in de uitstroomprofielen vervolgonderwijs of arbeid. Net als in het regulier voortgezet onderwijs krijgen zij les van eerste- of tweedegraads bevoegde leraren en hebben ze een lesrooster. De leerlingen krijgen zoveel mogelijk les in hun vaste lokaal, waarbij de docenten wisselen. Voor praktijkvakken en bewegingsonderwijs gaan ze naar de vaklokalen. Alle groepen hebben twee mentoren. Iedere leerling heeft een persoonlijk mentor.

2.3.1 Uitstroomprofiel Arbeid

Voor het uitstroomprofiel Arbeid geldt dat het onderwijs is gericht op de uitstroom naar arbeid. Dit kan een (beschermde) werkplek of een beroepsopleiding zijn. Sommige leerlingen stromen uit naar de entreeopleiding van het mbo. Wij bieden de (door de overheid vastgestelde) kerndoelen voor het uitstroomprofiel Arbeid aan. Leerlingen die de school verlaten kunnen het AMG diploma (Arbeidsmarktgericht) of een getuigschrift van de school zelf krijgen. Het onderwijs in de onderbouw bestaat uit algemeen vormende vakken: waaronder Nederlands, Engels en rekenen, de leergebieden mens & natuur en mens & maatschappij en praktijkvakken waaronder ICT, kantoorpraktijk, koken en techniek. Natuurlijk is er ook aandacht voor bewegingsonderwijs, sociale vaardigheden en werknemersvaardigheden. De doelen hebben we vastgelegd in het modulair programma. Gedurende de opleiding verleggen we het accent van algemeen vormend naar beroepsgericht onderwijs. De stage neemt een steeds belangrijker plek in. Het onderwijs is zoveel mogelijk maatwerk, gericht op de talenten en mogelijkheden van de leerlingen.

2.3.2 Uitstroomprofiel Vervolgonderwijs

Voor de leerlingen binnen het uitstroomprofiel Vervolgonderwijs geldt dat zij een diploma kunnen behalen voor vmbo en havo door het afleggen van staatsexamens. Het is onze

ambitie dat leerlingen binnen de daartoe gestelde termijnen het vmbo of havo afronden. Als gevolg van hun beperking of ziekte is dat niet altijd mogelijk. Doordat de leerlingen staatsexamens afleggen is het mogelijk de examens voor de verschillende vakken over meerdere schooljaren te verspreiden. Over het algemeen behalen onze leerlingen een vmbo-diploma in vier tot vijf schooljaren of een havo-diploma in vijf tot zes schooljaren. Voor het afleggen van het examen in het beroepsgerichte programma van vmbo bbl en vmbo kbl werken we samen met de Scholengroep Den Haag Zuid-West. De vmbo bbl en kbl leerlingen leiden we op voor een diploma in het profiel Dienstverlening & Producten of het profiel Zorg & Welzijn. Zij volgen het beroepsgerichte deel van hun programma op het Piramide College volgens het Programma van Toetsing en Afsluiting van het Zuid-West College. Ze volgen de lessen op onze school. Aanpassingen in tempo en inhoud zijn mogelijk, de leerlingen voldoen uiteindelijk aan de eindtermen.

2.4 Handelingsgericht werken

Het team van De Piramide richt zich naar de standaarden voor handelingsgericht werken van Noëlle Pameijer. De zeven standaarden voor handelingsgericht werken zijn de basis voor het professioneel handelen op De Piramide.

1. Doelgericht werken.

Alle leraren benoemen hoge, reële doelen voor de lange termijn (einde schooljaar) en voor de korte termijn (tussendoelen). Deze doelen communiceren en evalueren zij met leerlingen, ouders en collega's. De doelen bepalen de onderwijsbehoeften van de individuele leerling en/of de groep. De school formuleert doelen Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdgebonden (SMART).

2. De werkwijze is systematisch, in stappen en transparant.

Alle leraren zijn zich bewust van de grote invloed die zij op de ontwikkeling van hun leerlingen hebben. Leraren reflecteren op hun eigen rol en het effect van hun gedrag op het gedrag van leerlingen, ouders en collega's en zijn in staat hun eigen ondersteuningsbehoeften te formuleren.

3. Onderwijsbehoeften staan centraal.

Alle leraren bekijken dagelijks de wisselwerking tussen de leerling, de leraar, de groep en de leerstof om de onderwijsbehoeften te begrijpen en daarop af te stemmen.

4. De wisselwerking en afstemming tussen kind, opvoeding en onderwijs.

Alle teamleden zoeken, benoemen en benutten de sterke kanten en interesses van de leerlingen, de leraren, de ouders en het schoolteam.

5. Ouders en leraren worden als ervaringsdeskundigen en partners gezien.

Alle leraren werken samen met ouders. Ze betrekken hen als ervaringsdeskundige en partner bij de analyse van de situatie en het bedenken en uitvoeren van de aanpak.

6. Positieve aspecten zijn van belang.

Alle leraren werken samen met hun leerlingen. Ze betrekken hen bij de analyse, formuleren samen doelen en benutten de ideeën en oplossingen van leerlingen.

7. Constructieve samenwerking.

Alle teamleden zijn open naar collega's, leerlingen en ouders over het werk dat gedaan wordt of al is gedaan. Zij maken motieven en opvattingen daarbij inzichtelijk.

3. Aanmelding en plaatsing

Leerlingen die aangemeld worden bij het Piramide College zijn afkomstig van basisscholen, scholen voor speciaal (basis)onderwijs en scholen voor voortgezet onderwijs. Om te kunnen starten op het Piramide College is een plaatsingsbesluit van de directie van de school en een toelaatbaarheidsverklaring (TLV) van een samenwerkingsverband (SWV) nodig. De route en de voorwaarden voor plaatsing zijn beschreven in het protocol Aanmelding van (V)SO De Piramide (zie www.sovsodepiramide.nl/publicaties).

Daarnaast kunnen leerlingen geplaatst worden als observatie-leerling. Voor meer informatie hierover zie hoofdstuk 5.

4. Ondersteuningsmogelijkheden van onze school

Het Piramide College biedt speciale ondersteuning aan leerlingen die door hun beperking en/of ziektebeeld niet in staat zijn om deel te nemen aan het reguliere onderwijs.

Het Piramide College is een school voor leerlingen met een lichamelijke beperking of een langdurige ziekte, de voorzieningen zijn hierop aangepast. Het gebouw is rolstoelvriendelijk, er zijn invalidetoiletten, gespreksruimtes, therapieruimtes en verzorgingsruimtes aanwezig.

Het team heeft medewerkers met expertise op het gebied van onderwijs, begeleiding en zorg. Zij verzorgen het onderwijs en ondersteuning voor de leerlingen en hebben kennis van de verschillende ziektebeelden en beperkingen. Daarnaast wordt er nauw samengewerkt met het multidisciplinaire team van Basalt Revalidatie. Revalidatieartsen, psychologen en therapeuten zorgen voor therapieën, aanpassingen en hulpmiddelen. Middin is een belangrijke partner bij het inzetten van persoonlijke begeleiding thuis of in de klas. Op deze wijze kunnen we de jongere begeleiden en stimuleren zich optimaal te ontwikkelen.

De ondersteuning die het Piramide College kan bieden, is vanwege het speciale karakter van de school groter dan die van een reguliere school. Wij spreken daarom niet van basis- en extra ondersteuning, maar van kern- en plusondersteuning.

Startpunt van de kernondersteuning is dat de leerlingen van De Piramide groepsgewijs onderwijs krijgen. Het onderwijs op De Piramide is met andere woorden sterk geïndividualiseerd, maar het Piramide College biedt geen individueel onderwijs. Wanneer een leerling meer hulp bij het leren en/of zorg nodig heeft dan vanuit de kernondersteuning kan worden gerealiseerd, spreken we van plusondersteuning.

Wanneer plusondersteuning nodig is in de vorm van hulp bij het leren kan het Piramide College, in overleg met ouders, daarvoor middelen aanvragen bij het samenwerkingsverband van de gemeente waar de leerling woonachtig is.

Wanneer er meer individuele begeleiding nodig is op het gebied van organiseren, plannen en er bijvoorbeeld problemen rondom de concentratie zijn dan kan er gekeken worden naar inzet van persoonlijk begeleiding. Er kan dan een Onderwijs Jeugd Arrangement (OJA) worden aangevraagd en ingezet voor een aantal uren per week. Doel van deze begeleiding is dat leerlingen leren zelfstandig te functioneren en dat deze begeleiding dus ook weer wordt afgebouwd.

4.1 Ondersteuningsbehoeften van de leerling gekoppeld aan TLV categorie

Indien er sprake is van een intensieve ondersteuningsbehoeften op tenminste twee van de volgende gebieden is een TLV midden geïndiceerd:

- didactische ontwikkeling inclusief de executieve functies;
- sociaal emotionele ontwikkeling;
- communicatieve ontwikkeling;
- fysieke ontwikkeling;

- medische ontwikkeling;
- combinatie van bovenstaande.

Indien er sprake is van een intensieve ondersteuningsbehoefte op tenminste drie van de volgende gebieden is een TLV hoog geïndiceerd:

- didactische ontwikkeling inclusief de executieve functies;
- sociaal emotionele ontwikkeling;
- communicatieve ontwikkeling;
- fysieke ontwikkeling;
- medische ontwikkeling;
- combinatie van bovenstaande.

TLV categorie → Domeinen ↓	Laag (1) (Kernondersteuning)	Midden (2) (Plusondersteuning)	Hoog (3) (Plusondersteuning)
Groepsgrootte	maximaal 15 leerlingen	maximaal 15 leerlingen	maximaal 15 leerlingen
Ondersteuning in de groep	1 leraar 1 onderwijsassistent	1 leraar 1 onderwijsassistent	1 leraar 1 onderwijsassistent
Individuele ondersteuning		Inzet persoonlijke begeleiding (maximaal 5 uur per week). Inzet logo of ergo OOS.	Inzet persoonlijke begeleiding (meer dan 5 uur per week). Inzet remedial teaching (individueel). Inzet logo of ergo OOS. Inzet AB intern: 2x per week. NT2 ondersteuning: individuele hulp nodig bij leren Nederlands.
Executieve functies en vaardigheden	Zelfstandig werken is mogelijk, indien nodig met aansturing op afstand.	Zelfstandig werken is mogelijk in directe nabijheid van klassenleiding. Verlengde instructie nodig naast groepsinstructie. Lichte ondersteuning in prikkelverwerking: inzet tangle, studybuddy, geluiddempende koptelefoon.	Individuele en verlengde instructie nodig naast groepsinstructie. Zelfstandig werken niet mogelijk zonder ondersteuning. Zwaardere ondersteuning in prikkelverwerking: prikkelarm rusten, mogelijkheid om tijdelijk in een prikkelarme ruimte te verblijven.
Didactische ontwikkeling	Aanbieding groepsinstructie is voldoende.	Aanpassingen in onderwijsprogramma nodig t.g.v. beperkte belastbaarheid (afwezigheid door rustmomenten). Aanpassingen in onderwijsprogramma t.g.v. achterstanden in didactische ontwikkeling.	Aanpassingen in onderwijsprogramma vanwege verminderde aanwezigheid (aangepaste lestijden). Grote aanpassingen nodig in aanbod onderwijs: individuele leerlijn voor meerdere vakken.

		Individuele leerlijn voor één vak.	
Communicatieve ontwikkeling	Verloopt leeftijdsadequaat.	Inzet pictogrammen. Inzet ondersteunende gebaren. Inzet logo OOS.	Communicatie slechts mogelijk via gebaren of inzet spraakcomputer. Inzet logo OOS.
Sociaal emotionele ontwikkeling	Verloopt leeftijdsadequaat.	Incidenteel extra begeleiding nodig bij groepsactiviteiten.	Ondersteuning nodig om de groepsprocessen adequaat te laten verlopen.
Fysieke ontwikkeling	Ondersteuning: incidenteel; op afstand; op afroep.	Ondersteuning: tot maximaal 4x per dag.	Ondersteuning: meer dan 4x per dag.
Medische ontwikkeling	Ondersteuning: incidenteel; op afstand; op afroep.	Ondersteuning: tot maximaal 2x per dag.	Ondersteuning: meer dan 2x per dag.
Materialen/ Hulpmiddelen	n.v.t.	Inzet hulpmiddelen ter compensatie van fysieke beperkingen. Aangepast schoolmeubilair (kostprijs < €2500). Aanpassingen in digitale hulpmiddelen (kostprijs < €500).	Inzet hulpmiddelen ter compensatie van fysieke beperkingen. Aangepast schoolmeubilair (kostprijs > €2500). Aanpassingen in digitale hulpmiddelen (kostprijs > €500).
Inzet therapieën	Maximaal 1 therapie onder schooltijd.	Geïntegreerd aanbod nodig van onderwijs en therapie (tot 4 therapieën onder schooltijd).	Geïntegreerd aanbod nodig van onderwijs en therapie: nauwe samenwerking met therapeuten noodzakelijk.
Ondersteuning vanuit externen	Laagfrequent. Maximale één externe partij.	Twee tot drie verschillende externe partijen. Frequentie: 1 uur p/m.	Drie of meer verschillende externe partijen. Frequentie: 1 uur p/w.
Aanpassing in schoolgebouw	Rolstoeltoegankelijk.	Rolstoeltoegankelijk. Gebruik tillift. Hulpmiddelen aanwezig in toiletruimte.	Rolstoeltoegankelijk. Gebruik tillift. Aangepaste toiletruimte noodzakelijk.
Aanpassingen bewegingsonderwijs	Aangepast bewegingsonderwijs indien nodig.	Aangepast bewegingsonderwijs noodzakelijk. Bewegen in het water i.p.v. bewegen in de gymzaal.	Aangepast bewegingsonderwijs noodzakelijk. Bewegen in het water i.p.v. bewegen in de gymzaal.
Frequentie en intensiteit overleg	Bestaande overlegstructuur wordt gevolgd (CVB, OZO, PBS, OPP-gesprekken).	Naast de bestaande overlegstructuur zijn er vier extra	Naast de bestaande overlegstructuren zijn er meerdere overleggen per kwartaal met

		overleggen per schooljaar nodig.	verschillende disciplines noodzakelijk om de ontwikkeling van de leerling te volgen en schoolgang mogelijk te maken.
--	--	----------------------------------	--

4.2 Grenzen aan de ondersteuning

Helaas zijn er grenzen aan de ondersteuning die het Piramide College kan bieden. Leerlingen die zeer gespecialiseerde ondersteuning nodig hebben kan geen passende onderwijsplaats geboden worden. Deze leerlingen worden doorverwezen naar één van de andere VSO scholen binnen het samenwerkingsverband, waar wel de expertise en de omstandigheden aanwezig zijn om aan de ondersteuningsbehoefte van de leerling te voldoen.

Het betekent dat wij leerlingen met de onderstaande problematiek geen passend onderwijs kunnen bieden:

Gebied:	Jongeren:
Cognitieve/didactische ontwikkeling	met een ernstige verstandelijke beperking (IQ lager dan 70).
	met ernstige en langdurige geheugenproblemen.
	met zeer ernstige leerachterstanden.
	die de Nederlandse taal niet beheersen.
Gedrag	die een volledig individueel onderwijsprogramma nodig hebben.
	die geen grenzen kennen.
	die geen autoriteit erkennen.
	die de veiligheid aantasten.
	die zeer ernstig storend gedrag in het onderwijsleerproces vertonen.
	die zeer ernstige spijbelproblematiek hebben, weigeren om naar school te gaan.
	met een ernstige combinatie van leer- en gedragsproblemen.
	die vanwege hun gedrag iedere dag één op één begeleiding nodig hebben.
die vanwege hun gedrag niet in een groep kunnen functioneren.	
Sociaal-emotionele ontwikkeling	die geen contact kunnen leggen.
	die ernstig autistisch zijn.
	die zich ernstig agressief gedragen t.o.v. docenten en/of medeleerlingen.
	die seksueel overschrijdend gedrag vertonen.
Fysieke beperkingen	met een ernstige verslavingsproblematiek.
	die zeer ernstig doof/slechthorend zijn.
	die blind/zeer slechthorend zijn.
	die zeer ernstige spraak- of taalproblemen hebben.
	die dusdanig beperkt belastbaar zijn dat ze minder dan 50% fysiek naar school kunnen komen.

5. Ondersteuning van leerlingen met (niet aangeboren) hersenletsel (NAH)

Sinds de intrede van de onderwijszorgarrangementen (OZA) in 2016 profileert (V)SO De Piramide zich nadrukkelijker als een school en expertisecentrum voor kinderen met (Niet Aangeboren) Hersenletsel of neurologische restklachten na een val, hersenbloeding of ziekte. In samenwerking met verschillende ketenpartners zoals het samenwerkingsverband SPPOH, samenwerkingsverband Zuid Holland West (ZHW) en Basalt Revalidatie biedt (V)SO De Piramide de volgende ondersteuningsvormen:

- Ondersteuning vanuit het Steunpunt Hersenletsel (SPPOH en ZHW) op PO, VO, S(B)O en V(S)O scholen door het Team van Ambulant Begeleiders van De Piramide middels steunpunturen.
- Ondersteuning vanuit een arrangement op PO, VO, S(B)O en V(S)O scholen door het team van Ambulant Begeleiders van De Piramide.
- Plaatsing op SO De Piramide of het Piramide College middels een TLV. Hierbij kan het team extra ondersteund worden door het team van Ambulant Begeleiders bijvoorbeeld met inzet van een TLV hoog.
- Observatieplaatsing op SO De Piramide en het Piramide College middels aanvraag van een observatie arrangement bij SPPOH, SPOW of het SWV ZHW. De leerling blijft hierbij ingeschreven staan op de stamschool wanneer deze instroomt op het (V)SO.

Aanvraag TLV of observatiearrangement

De trajecten voor leerlingen met (NA)H of neurologische restklachten zijn doorgaans intensief. Het advies is om in gesprek met de samenwerkingsverbanden te komen tot maatwerk in de keuze voor de hoogte van een TLV of observatiearrangement.

Routering richting de aanvraag van een TLV of observatieplaatsing

Voorafgaand aan een aanvraag TLV of observatieplaatsing voor een leerling met (Niet Aangeboren) Hersenletsel of neurologische restklachten op het SO of het Piramide College is het advies om tenminste een aantal steunpunturen op de stamschool in te zetten door het team van Ambulant Begeleiders óf de informatie uit de reeds ingezette steunpunturen te gebruiken, met als voornaamste doel trajectbegeleiding, bestaande uit:

- verkenning van de hulpvraag in samenwerking met de stamschool en ouders door observatie en gesprek, hieruit volgt verslaglegging door het team AB en een advies;
- inschatting van de ondersteuningsbehoefte van de leerling;
- inschatting van de mogelijkheden van de stamschool;
- advisering voor observatieplaatsing of TLV;
- introductie van de leerling bij de zorgcoördinatoren en IB-ers op SO De Piramide of het Piramide College;
- introductie van de leerling in de CVB en advisering bij aanvraag van een arrangement en het formuleren van ontwikkelingsdoelen.

Binnen de CVB wordt een advies uitgebracht richting plaatsing middels een TLV of observatieplaatsing en worden de voorwaarden voor plaatsing of observatieplaatsing bepaald in overleg met de leden van de CVB en de klassenleiding.

Hierbij zijn noodzakelijke voorwaarden:

- toekenning van een observatiearrangement of TLV vanuit het samenwerkingsverband in de categorie 3 (hoog);

- betrokkenheid en voortduring van de inschrijving op de stamschool van de leerling in geval van een observatiearrangement;
- én toestemming van directie.

Afspraken binnen de Hersenletsel observatieroute

1. Een observatieplaatsing kan steeds met 3 maanden worden verlengd met een periode tot maximaal een jaar. We gebruiken hierbij een formulier wat elke drie maanden naar de stamschool gestuurd wordt.
2. Binnen de observatieroute wordt gebruik gemaakt van een aparte, intensieve bespreekroutine waaraan deelgenomen wordt door de klassenleiding, IB of ZoCo, stamschool, SPPOH of SWV, ouders, afgevaardigden van Basalt en mogelijk andere betrokkenen. De evaluatiegesprekken worden voorgezeten door de coördinator van het Steunpunt Hersenletsel. Gemiddeld worden er per jaar 3-4 evaluatiegesprekken gepland, mogelijk aangevuld met CVB-besprekingen.
3. Na de periode van maximaal een jaar stroomt de leerling uit met een passend advies. Uitstroom kan zijn naar: SO De Piramide middels een TLV, voortzetting van het traject op het Piramide College middels een TLV. Of uitstroom naar het PO, VO, een andere vorm van SO of VSO of dagbesteding.

Keuze voor een observatieplaatsing

De keuze voor een observatieplaatsing wordt geadviseerd wanneer:

- De leerling nog zeer beperkt belastbaar is en weinig onderwijs kan volgen maar er wel het advies ligt is om hier mee te starten en waarbij doel is om de totaalontwikkeling van het kind te activeren. Didactische ontwikkeling is onderdeel van het programma maar is niet voorliggend, vandaar de keuze voor een observatietraject.
- De leerling nog een intensief revalidatieprogramma volgt en weinig onderwijs kan volgen maar er wel het advies ligt om hier mee te starten.
- Er reden is om aan te nemen dat de leerling op termijn terug kan naar de oude vorm van onderwijs.
- Er reden is om aan te nemen dat de leerling op lange termijn mogelijk niet passend is binnen het doelgroepenmodel van De Piramide binnen een TLV maar momenteel wel tot ontwikkeling kan komen binnen de observatieroute.
- Er twijfels zijn over de cognitieve, didactische, emotionele of motorische ontwikkeling van de leerling of een combinatie hiervan en er intensief onderzoek en ondersteuning nodig is om de leerling in ontwikkeling te brengen.

Contra-indicaties voor een TLV en/of een observatieplaatsing

- Ernstige gedragsproblemen, ernstig onregelmatig functioneren.
Regelmatig komt het voor dat leerlingen met een neurocognitieve aandoening of NAH gedragsproblemen laten zien, bijvoorbeeld als gevolg van overvraging over overprikkeling. Dusdanige gedragsproblemen hoeven geen belemmering voor plaatsing in de observatieroute of zelfs een TLV aanvraag te vormen, wanneer na aanpassing van omgeving of het rooster verbetering van de gedragsproblemen te zien is, tot die mate dat de situatie hanteerbaar is voor de leerling zelf, het onderwijsteam en de andere leerlingen. Veiligheid (op fysiek en sociaal emotioneel gebied) is voor de kwetsbare leerlingenpopulatie van De Piramide belangrijk. Herhaaldelijk grensoverschrijdend gedrag kan niet getolereerd of gehanteerd worden.
- Ernstige cognitieve problematiek voortkomend uit de hersenbeschadiging met daarbij een intelligentieprofiel uitkomend ruim onder de 70 waarbij we zien dat de verklaring van het totaal IQ niet voortkomt uit de lage verwerkingsnelheid van de leerling.

BIJLAGE 1 – Piramide College in getallen

Leerlingenaantal	01-10-2019:	01-10-2020:	01-02-2022:	01-10-2023:	02-09-2024:
Totaal	94	88	81	72	71
Per leerroute:					
Arbeid	23	20	18	24	18
Vmbo-bbl	32	29	28	16	25
Vmbo-kbl	4	2	6	10	10
Vmbo-tl	19	14	20	17	15
Havo	16	21	9	4	3
Schooljaar	2019-2020	2020-2021	2021-2022	2022-2023	2023-2024
Uitstroom naar:					
Reguliere arbeid	0	0	0	0	0
Beschut werk	5	2	0	1	1
Arb. Dagbesteding	0	0	1	1	3
Mbo Entree	0	0	1	0	2
Mbo 2	6	7	5	4	2
Mbo 3	1	0	1	0	0
Mbo 4	8	4	2	3	4
Hbo	0	1	0	0	0
Regulier onderwijs	0	3	0	0	0
Vavo	0	0	1	0	0
VSO-cluster 4	0	0	1	0	0
VSO-cluster 3	0	1	1	0	1
Thuis *)	3	4	1	4	4
Overleden	0	0	0	0	1
Verhuisd Buitenland	0	1	0	0	0
Beroepsopleiding	1	1	0	0	0
Aantal behaalde diploma's: **)					
AMG ***)			4	2	5
Vmbo bbl	3	8	4	5	2
Vmbo kbl	1	0	0	2	0
Vmbo tl	11	4	1	2	4
Havo	0	5	2	1	0

*) De genoemde thuiszitters zijn over het algemeen leerlingen die niet meer leerplichtig zijn en/of hun diploma hebben behaald, maar op grond van hun beperking of ziektebeeld niet in staat zijn verder te studeren of te gaan werken. De afdeling leerplicht wordt hier altijd bij betrokken.

***) Sinds schooljaar 2018-2019 kunnen de leerlingen in de leerroutes vmbo bbl en vmbo kbl een volledig diploma behalen in de profielen Zorg & Welzijn en Dienstverlening & Producten (in samenwerking met het Zuidwest College). De leerlingen binnen de leerroutes vmbo-tl en havo behalen een diploma door middel van staatsexamens. Meer informatie is te vinden in de schoolgids en in het examenboekje: <https://www.sovsodepiramide.nl/publicaties>.

****) Met ingang van het schooljaar 2021-2022 kunnen leerlingen in het uitstroomprofiel Arbeid het Arbeidsmarktgerichte diploma (AMG) halen. Het examenreglement is te vinden op de website: <https://www.sovsodepiramide.nl/publicaties>.

BIJLAGE 2 – Protocollen en documenten

De school beschikt o.a. over de volgende protocollen en documenten en handelt overeenkomstig.	
Veiligheidsplan (incl. Incidentenregistratie)	Zie: https://www.sovsodepiramide.nl/publicaties De registratie van incidenten vindt plaats en wordt jaarlijks geëvalueerd.
Klachtenprocedure	Zie: https://www.sovsodepiramide.nl/publicaties
Medisch handboek	Zie: https://www.sovsodepiramide.nl/publicaties
Verzuimprotocol	Zie: https://www.sovsodepiramide.nl/publicaties
Meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld	Zie: https://www.sovsodepiramide.nl/publicaties
Privacy protocol	Zie: https://www.sovsodepiramide.nl/publicaties
Antipestprotocol	Zie: https://www.sovsodepiramide.nl/publicaties
Dyslexieprotocol	Wordt vernieuwd. Leerlingen met dyslexie kunnen wel gebruik maken van bij hen passende dyslexiesoftware, vergroting van toetsen op A3-formaat en/of extra tijd.
Protocol schorsing	Zie: https://www.sovsodepiramide.nl/publicaties
Protocol verwijdering	Zie: https://www.sovsodepiramide.nl/publicaties
Leerlingenstatuut	Zie: https://www.sovsodepiramide.nl/publicaties
Voor de overige protocollen geldend op het Piramide College verwijzen we u naar onze website: https://www.sovsodepiramide.nl/publicaties	

BIJLAGE 3

Doelgroepenmodel VSO De Piramide

Profiel (Leerroute)	(1/2/) 3 (arbeidsmarkt gericht)	4 (arbeidsmarkt gericht)	5 (arbeidsmarkt gericht)	5 (vmbo-bbl)	6 (vmbo-kbl)	6 (vmbo-ll)	7 (havo)	7 (vwo)
Verbaal IQ	<50	50-69	70-79	80-89	90-99	100-110	110-120	>120
Perfomaal IQ	<50	50-69	70-79	80-89	90-99	100-110	110-120	>120
Totaal IQ	<50	50-69	70-79	80-89	90-99	100-110	110-120	>120
Streven naar Referentieniveau Nederlands	<1F	1F	1F	2F	2F	2F	3F	4F
Streven naar Referentieniveau rekenen	<1F	1F	1F	2F	2F	2F	3F	4F
Leerkenmerken	Pragmatisch egocentrisch Praktisch leren Vanuit het concrete	Egocentrische naar perfoomaal Leert door voordoen- nadoen	Perfoomaal Leert concreet Maar is handeling gericht	Perfoomaal is handeling gericht	Toepassing gericht Past aangeleer- de leerstof toe	Betekenisgericht Komt tot bestuderend onderzoekend leren	Betekenisgericht Analyseert, legt verbanden en trekt conclusies	Betekenisgericht Analyseert, legt verbanden en trekt conclusies
Kenmerk instructie behoefte	Concrete ervaringen op laten doen	Verlengde instructie en begeleide verwerking	Groeps-instructie en begeleide verwerking	Groeps- instructie volgend	Groeps- instructie volgend	Zelfstandig opstarten en verwerken	Zelfstandig opstarten en verwerken	Zelfstandig opstarten en verwerken
Ondersteuningsbehoefte leren en ontwikkelen	zeer intensief	intensief	voortdurend	regelmatig	incidenteel	op afroep	leeftijds- adequaat	leeftijds- adequaat
Ondersteuningsbehoefte SEO	zeer intensief	intensief	voortdurend	regelmatig	incidenteel	op afroep	leeftijds- adequaat	leeftijds- adequaat
Ondersteuningsbehoefte communicatie	zeer intensief	intensief	voortdurend	regelmatig	incidenteel	op afroep	leeftijds- adequaat	leeftijds- adequaat
Ondersteuningsbehoefte fysiek	zeer intensief	intensief	voortdurend	regelmatig	incidenteel	op afroep	op afroep	op afroep
Ondersteuningsbehoefte medisch	zeer intensief	intensief	voortdurend	regelmatig	incidenteel	op afroep	op afroep	op afroep
Verwachte uitstroombestemming	(arbeidsmatige) dagbesteding	(beschutte) arbeid	Arbeid/ MBO entree	MBO 2	MBO 3/4	MBO 4	HBO	VWO
Verwachte uitstroomrichting	Dagbesteding	Arbeid	Arbeid	Vergoogonderwijs	Vergoogonderwijs	Vergoogonderwijs	Vergoogonderwijs	Vergoogonderwijs

*Het doelgroepenmodel (V)SO De Piramide wijkt af van het Landelijk Doelgroepenmodel om het de modellen van ons SO en VSO op elkaar aan te laten sluiten.